

GRA Z KANTOREM: FRANCJA

Od pierwszego wyjazdu do Paryża w 1947 roku Tadeusz Kantor odwiedzał Francję wielokrotnie. W latach 70. spektakl *Umarła klasa* stał się nad Sekwaną wielką sensacją artystyczną i sprawił, że francuskie środowisko intelektualno-artystyczne pokochało go bezgranicznie. Twórczość Kantora do dzisiaj omawiana jest na francuskich uniwersytetach i w szkołach artystycznych.

Czy jednak wciąż rezonuje? Artystki, krytycy i dziennikarki zafascynowani Kantorem w latach 80. i 90. doświadczyli jego spektakli na własnej skórze – podziwiali je bezpośrednio z widowni. Jak polski twórca żyje dziś w wyobraźni artystek i artystów, którzy nigdy nie widzieli jego prac na żywo lub pamiętają je jedynie z perspektywy nastoletnich widzów?

W tegorocznej edycji *Gry z Kantorem* pytamy nie o przeszłość, lecz o teraźniejszość. Czy Francja zamknęła polskiego artystę w muzealnej gablocie, czy też stanowi on wciąż żywą inspirację? Jakim impulsem był – i pozostaje – dla współczesnych francuskich twórczyn i twórców?

Jednym z procesów uruchomionych przez Kantora we Francji było otwarcie tamtejszej sceny na formy interdyscyplinarne. Zjawisko to narastało stopniowo i nie ograniczało się wyłącznie do samych prezentacji jego dzieł. Niemniej najbardziej rozpoznawalne dziś na arenie międzynarodowej francuskie osoby tworzące teatr to właśnie te, które zacierają granice między dyscyplinami oraz podważają prymat tekstu i słowa, przyznając się jednocześnie do bezpośredniej fascynacji pracą autora *Umarłej klasy*.

Należą do nich m.in. zaproszeni w tym roku do *Gry z Kantorem* Philippe Quesne i Gisèle Vienne. Oboje zakwestionowali tradycyjne wzorce percepcji i otworzyli teatr francuski na języki audialno-wizualne, odchodząc od dominacji tradycyjnego dramatu i dialogu. Nie naśladowali Kantora – poszli wskazaną przez niego ścieżką, by rozwinąć własny, autonomiczny idiom. Spotkanie z polskim reżyserem stało się dla nich impulsem do budowania wielowarstwowej, wyrazistej praktyki scenicznej.

Trzecią zaproszoną do współpracy artystką jest Nach – afrofrancuska tancerka i choreografka, której język ruchowy wywodzi się z tańca miejskiego (krumpu). Przygotowuje ona we Francji spektakl bezpośrednio inspirowany *Umarłą klasą*. Podobnie jak Vienne i Quesne, Nach nie zamierza odtwarzać świata Kantora. Traktuje go jako punkt wyjścia do pracy nad własną pamięcią w bliskim jej języku ciała i do poszerzania scenicznej wyobraźni. Jej spojrzenie osadzone jest w osobistym, postkolonialnym doświadczeniu, co pozwala ożywić wątki Kantorowskie w sposób świeży i nieoczywisty.

Gra z Kantorem: Francja nie będzie zatem podsumowaniem przeszłości, lecz spotkaniem – poprzez wystawę, spektakle, rejestracje wideo oraz dyskusje – ze współczesnymi artystkami i artystami, na których twórczość Kantora wywarła realny wpływ. Zapraszamy do fascynującej podróży przez trzy wyraziste światy sceniczne, docenione na świecie, a w Polsce prezentowane dotąd rzadko.

Dorota Semenowicz